

Piotras Iljičius Čaikovskis

Būsimasis rusų kompozitorius gimė 1840 metais. Išmoko skambinti pianinu vos penkerių, tačiau rimtai mokytis muzikos ėmė jau studijuodamas.

Čaikovskis žinomas kaip romantinės klasikinės muzikos, kuriai būdingos išplėtotos melodijos, kūrėjas. Jis sukūrė simfonijų, operų ir muziką trims labai garsiems baletams: *Spragtukui*, *Gulbių ežerui* ir *Miegančiąjai gražuolei*, pirmąkart atliktai 1890 metais.

Čaikovskis rėmėsi prancūzų pasakos *La Belle*

au Bois Dormant (*Miegančioji gražuolė girioje*), parašytos Šarlio Pero 1697 metais, motyvais. Tačiau istorija, įkvėpusi Šarlj Pero, sukurta dar XIV amžiuje!

Čaikovskio muzika be žodžių pasakoja istoriją. Iš klausyk kitame puslapyje esančias muzikines ištraukas. Jos parinktos, kad išgirstum ypatingus muzikos fragmentus, atskleidžiančius personažų charakterius, jausmus ar scenas. Iš klausyk juos ir jei kada pasiseks pamatyti visą baletą, tu šiuos fragmentus jau atpažinsi.

ŽODYNĖLIS

Baletas – šokis atliekamas pagal muziką, avint satininius šokių batelius.

Frazė – grupė natų, kurios yra ilgesnio muzikos kūrinio dalis.

Kompozitorius – muzikos kūrėjas.

Orkestras – kartu grojančių instrumentų grupė.

Ritmas – pasikartojimas muzikos atkarpoje.

Valsas – trijų ketvirtinių metro šokis.

Jei norėtum paklausti daugiau muzikos iš baletų, siūlome „**Batuotas katinas ir balta katytė**“ bei „**Žydroji paukštė ir princesė Florina**“.

Ką manote, kaip skamba šie muzikos kūriniai?

4 (Prologas, Karabos ir Alyvų fejė)

Tai Alyvų fejės muzikinė tema, pasikartojanti balete, vos tik ji pasirodo scenoje. Scena prasideda užburiančiais arfos garsais ir tęsiasi įstabia obojaus melodija, kupina meilės ir gėrio. Melodija lėta ir švelni, visiškai kitokia nei tranki ir grėsminga Karabos muzikinė tema.

8 (II veiksmas, Princas Florimundas ir Alyvų fejė)

Princas Florimundas medžioklės metu sutinka Alyvų feją. Pradžioje pučiamieji skamba karališkai, vaizduodami jojančių raitelių būrio ritmą. Skamba taip, lyg princas tuoj sužinos kai ką svarbaus...

9 (II veiksmas, Panorama)

Ši muzika skamba Alyvų fejai lydint princą Florimundą į užburta karalystę. Melodija svajinga ir stebuklinga. Garsai kyla aukštin pranašaudami, kad Aurora tuoj nubus. Skambesys kupinas meilės ir lūkesčių. Pasikartojančios žemos natos vaizduoja, kaip veikėjai leidžiasi ilgon kelionėn.

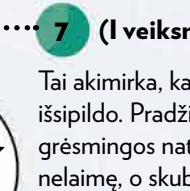
3 (Prologas, Karabos ir Alyvų fejė)

Ši muzikinė ištrauka – viena įspūdingiausių balete. Tai – piktosios fejės muzikinė tema. Ji dramatiška, pilna trankių, staigių natų, priverčiančių klausytoją stryktelėti nuo kėdės. Pasigirsta audringos natos, pranašaujančios įsiūtį, ir nerimastingi styginių garsai, verčiantys pasijusti nejaukiai. Melodija primena Karabos siautėjimą menėje prieš išstiant baisųjį prakeikimą.

5 (I veiksmas, Valsas iš „Miegančiosios gražuolės“)

Tai vienas žymiausių Čaikovskio valsų. Balete miestiečiai su gelėmis atlieka šokį, vadinamą valsu. Kad tai valsas, galima spręsti iš trijų ketvirtinių takto. Skambant muzikai, skaičiuokite iki trijų ir klausykite „o-pa-pa“ ritmo. Šis fragmentas pavadinimu „Kartą sapne“ buvo adaptuotas Volto Disnėjaus kino studijos animaciniam filmui „Miegančioji gražuolė“.

7 (I veiksmas, Prakeikimas)

Tai akimirka, kai baisusis prakeikimas išsipildo. Pradžioje skambančios trankios, grėsmingos natos pranašuoja artėjančią nelaimę, o skubrus, skrebenantys styginių garsai skamba nerimastingai. Pasikartojanti frazė, orkestrui grojant vis žemiau, kupina liūdesio. Tai rimto pavojaus akimirka visiems baletu veikėjams.

2 (Prologas, I Energijos fejė)

Kiekviena fejė turi sau skirtą fragmentą, savo skambesiu primenantį kurią nors iš jų. Energijos fejės melodija primena ulbančią geltoną kanarėlę. Įsiklausyk ir išgirsi dvi fleitas, grojančias greitą, plazdančią melodiją. Tuomet melodiją perima mažoji fleita. Žemame registre girdimi smuikai ir metalofonas groja švelnias, skambias natas, primenančias čiulbėjimą!

10 (III veiksmas, Vestuvės, Koda)

Šioje baletu dalyje Aurora susituokia su Florimundu. Pučiamieji groja pasikartojančią frazę, primenančią vestuvių iškilnėse skambančius bažnyčios varpus. Girdisi jaudinamas būgnų dundėjimas ir jausmingi styginių natų sūkuriai. Prakeikimas įveiktas, tad muzika labai džiaugsminga.

1 (Prologas, Fejų atvykimas)

Prologas – tai įvadas. Tai scena prieš prasidedant pasakai. Tuomet baletu visos fejės atvyksta į princesės Auroros krikštynas. Muzika karališka ir iškilminga. Didingi styginių garsai skamba vaizduodami, kaip renkasi garbingi svečiai.

6 (I veiksmas, Adagio su rože)

Tai vienas žymiausių baletu šokių visame pasaulyje. Balerina, atliekanti Auroros vaidmenį, privalo atlikti itin sudėtingą šokį, padedama keturių princų. Muzika – įstabiai, kupina džiaugsmo. Tai Auroros šešioliktojo gimtadienio šventimas, leidžiantis balerina atskleisti savo meistriskumą ir talentą.

Ar atsimeni, kur šie garsai suskamba pasakojime?

Versta iš: The Story Orchestra: THE SLEEPING BEAUTY, Lincoln Children's Books, an imprint of The Quarto Group

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

Šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tu įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-01-5032-0

The Story Orchestra: Sleeping Beauty © 2018 Quarto Publishing plc. Illustrations © 2018 Jessica Courtney-Tickle. Written by Katy Flint. All rights reserved.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Renata Taučiūtė-Zaveckienė, 2022 © Leidykla „Alma littera“, 2022

Muzikos licencija © Naxos Rights US Inc. Muzikos fragmentai buvo redaguoti šios knygos formatui. Piotro Iljičiaus Čaikovskio muzika išleista 1890 metais.

Iš anglų kalbos vertė Renata Taučiūtė-Zaveckienė Redaktorė Gražina Stankevičienė Maketavo ir viršelių lietuviškam leidimui pritaikė Ligita Plešanova

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Alma littera“, Ulonų g. 2, LT-08245 Vilnius Interneto svetainė: www.almalittera.lt Spausdinta Kinijoje